

Obor: 69-54-E/01 provozní služby, 1. ročník
Školní vzdělávací program: úklid a výpomoc
Předmět: praní a žehlení
Téma: přípravky na praní prádla a oděvů

Cíl: V rámci učebního nebo praktického oboru pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami seznámit žáky se správnou terminologií a technologickými postupy při práci s přípravky na praní prádla a oděvů. Na teoretickou výuku učňů naváže u profilového předmětu praní, žehlení a šití odborný výcvik. Tento výukový list je určen žákům s IVP pro individuální vzdělávání.

Literatura:

1. Daniela Karnasová: *Technologie provozu prádelen ve zdravotnických a sociálních zařízeních pro odborná učiliště*, Septima, 2002 dostupná na webové stránce <http://www.euroinstitut.net/ucebnice/prani-a-zehleni/>
2. Lucie Formáčková: *Profesní kvalifikace hospodyně 2. část*, Calcula, 2018

Realizace výuky:

1. Úvod - motivace žáků: Motivační video: https://youtu.be/8u_7hXHCIFY

2. Vlastní odborný výklad učitele podle základní osnovy:

Při praní se z prádla a oděvů odstraňuje nečistota. Uplatňuje se při tom řada fyzikálně chemických procesů. Průběh praní a jeho výsledek ovlivňuje chemická a mechanická energie a řada dalších činitelů, jako jsou složení nečistoty, kvalita vody, prací a pomocné prací prostředky, dodržování technologických postupů, typ pračky, namáčení prádla před vlastním praním, bělení a podobně. Namáčením prádla před praním se uvolní nečistoty a prádlo se pak lépe vypere. Jedná se většinou o skvrny od potu, krve a zbytků jídel.

Do teplé vody se přidávají prací prostředky, což jsou směsi několika látek. Prací prostředek (též

nepřesně prací prášek) je chemická látka s detergentními účinky, která se přidává do vody, aby pomohla lépe vyprat prádlo. Prací prostředky jsou směsi několika látek. Jejich složení rozhoduje o účinnosti praní. Rozdělují se na saponáty a mýdla. Mýdla patří k takzvaným klasickým pracím prostředkům. Ve velkokapacitních prádelnách se však používají méně, protože jejich prací účinnost je jen průměrná a nejsou vhodné k praní textilních vláken živočišného původu – např. vlny. Jsou však ekologičtější, méně znečišťují

životní prostředí než saponáty. V prádelnách se při praní pracovních oděvů používají mazlavá mýdla draselná.

Saponáty jsou látky, které mají podobné vlastnosti jako mýdla, jsou však účinnější. Proto se v prádelnách i v domácnostech používají více. Některé z nich však znečišťují životní prostředí, proto je dobré používat jen ty saponáty, které škodí přírodě co nejméně. Saponátové prostředky obsahují celou řadu přísad, které jim dodávají požadované prací vlastnosti. Lze jimi prát prádlo bavlněné, lněné, ze syntetických vláken, vlnu, hedvábí. Rozdělují se na univerzální prací prostředky, prací prostředky pro barevné prádlo a speciální prací prostředky pro praní vlny, záclon, dětského prádla nebo pro ruční praní. Prací prostředek mívá tradičně formu prášku nebo granulí, ale postupem času se častěji používá tekutá forma. Některé značky pracích prostředků se vyrábějí také jako tablety nebo rozpustné balíčky, což odstraňuje potřebu pokaždé odměřovat potřebnou dávku prostředku. Na každém balení je napsáno složení, dávkování a druh prádla, pro které je výrobek určen. Do moderních automatických praček se prací prostředek nesype. Pere se zde pracím koncentrátem, který se do pračky vkládá v kartuši. Pračka si sama odeberá množství pracího prostředku.

Prací koncentrát vydrží dlouho, záleží na četnosti praní. K pracímu prostředku ještě přidáváme aviváž, aby prádlo neelektrizovalo a k lněným látkám přidáváme škrob, aby bylo prádlo pevné.

Pro potřebu velkokapacitních prádelen se používají prací prášky ve velkých baleních. Praní nemocničního prádla vyžaduje dodržování specifických zásad, které nejsou běžné při praní prádla v domácnosti. Všechno prádlo ze zdravotnických zařízení je považováno za kontaminované, proto je důležité před praním ho namáčet do dezinfekčního roztoku.

3. Seznámení žáků se zásadami bezpečnosti a ochrany při práci, lze využít výukový list na [euroinstitut.net: http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/10/BOZP-Euroinstitut.pdf](http://www.euroinstitut.net/wp-content/uploads/2018/10/BOZP-Euroinstitut.pdf)

4. Obrázky: prostředky na praní prádla

1. Sypký prací prostředek

2. Tekutý prací prášek

3. Prací gel v kapslích

4. Prostředek na bělení prádla

5. Aviváž na změkčení prádla

6. Škrob na zpevnění prádla

5. Pracovní list:

Vyberte správnou odpověď a kroužkem ji označte.

riflové kalhoty	prací prostředek na bílé prádlo	ano	ne
bílé bavlněné triko	univerzální prací prostředek	ano	ne
barevný lněný ubrus	před praním namáčíme	ano	ne
bílé záclony	prací prostředek na barevné prádlo	ano	ne
dětské oblečení	speciální prací prostředek	ano	ne

6. Domácí úkol:

Promyslete si, jaký prací prostředek použijete k vyprání modrých tepláků, bílého prostěradla a barevné mikiny. Kde se dozvíte, kolik pracího prostředku máte použít? Jsou důležitá pravidla bezpečnosti práce i při zacházení s pracími prostředky?